

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

„Pojď si hrát, buď můj kamarád!“

Obsah

Obsah	2
1. Identifikační údaje	4
2. Charakteristika školy	5
2.1 Vize školy	5
3 Podmínky pro vzdělávání	5
3.1 Věcné podmínky	5
3.2. Životospráva	6
3.3. Psychosociální podmínky	7
3.4. Organizace	8
3.4.1 Poučení dětí o bezpečném chování v MŠ	8
3.4.2 Pravidla třídy	9
3.5. Řízení mateřské školy	10
3.6. Personální a pedagogické zajištění	11
3.7 Spoluúčast rodičů	11
3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními potřebami	12
3.9 Podmínky pro vzdělávání dětí nadaných	12
3.10 Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let	12
3.11 Podmínky pro vzdělávání cizinců	13
4 Organizace vzdělávání	13
5 Charakteristika vzdělávacího programu	13
5.1 Vzdělávací cíle a záměry, filozofie školy	13
5.2 Formy a metody vzdělávací práce, prostředky plnění cílů	15
5.3 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	16
5.4 Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka	17
5.5 Vzdělávání dětí nadaných	17
5.6 Vzdělávání dětí od dvou do tří let	17
6 Integrované bloky	18
6.1 Červený podzim i jablíčko, neschovávej se, Barvičko	19
6.1.1 Dítě a jeho tělo	20
6.1.2 Dítě a jeho psychika	21
6.1.3 Dítě a ten druhý	22
6.1.4 Dítě a společnost	23
6.1.5 Dítě a svět	23
6.1.6 Klíčové kompetence	24
6.2 Bílá zima - máme práci, ať tu stojí sněhuláci	25
6.2.1 Dítě a jeho tělo	25
6.2.2 Dítě a jeho psychika	26
6.2.3 Dítě a ten druhý	28
6.2.4 Dítě a společnost	29

6.2.5 Dítě a svět	30
6.3 Jaro v zeleném kabátku, už se těšíme na zahrádku	31
6.3.1 Dítě a jeho tělo.....	32
6.3.2 Dítě a jeho psychika	32
6.3.3 Dítě a ten druhý	34
6.3.4 Dítě a společnost.....	35
6.3.5 Dítě a svět	35
6.4 Žluté léto - voda, slunce, těšíme se na prázdniny	37
6.4.1 Dítě a jeho tělo.....	37
6.4.2 Dítě a jeho psychika	38
6.4.3 Dítě a ten druhý	39
6.4.4 Dítě a společnost.....	39
6.4.5 Dítě a svět	39
7 Rozloučení s mateřskou školou aneb stručné shrnutí našeho úsilí.....	41
8 Autoevaluace mateřské školy	41
8.1. Subjekty podílející se na autoevaluaci mateřské školy a jejich kompetence	42
8.2. Metody, techniky, nástroje	43

1. Identifikační údaje

Číslo jednací: 18/2019

Název školy: Základní škola a mateřská škola, Mžany, okres Hradec Králové

Adresa pracoviště: Mžany 100, 503 15 Nechanice

Telefon: 498 773 925

E-mail: ms@zsmzany.cz; info@zsmzany.cz

URL: www.zsmzany.cz

IČO: 71 00 44 75

IZO: 102066582

Zřizovatel: Obec Mžany

Adresa: Mžany 19, 503 15 Nechanice

Kontakty: 498 773 919

E-mail: obec@mzany.cz

Vydal: Mgr. Tomáš Zahradníček (ředitel školy)

Zpracovatel programu: Romana Dvořáková, DiS.
Jana Hronešová

Vydán: 1. 9. 2013

Aktualizován: 1. 9. 2021

Platnost programu: 1.9.2021 do 31.8.2024

Název programu: „Pojď si hrát, buď můj kamarád!“

2. Charakteristika školy

Mateřská škola je odloučené pracoviště Základní školy a mateřské školy, Mžany.

Provoz mateřské školy byl zahájen 1. 1. 1997. Škola byla postavena pro 25 dětí, později byla zbudována druhá třída a kapacita se zvýšila na 35 dětí. Do MŠ docházejí děti ze Mžan, Sadové, Stračovské Lhoty, Dubu, Dohalic a Sovětic.

Škola je umístěna v jednopodlažní budově. V přízemí se nacházejí dvě třídy, šatna, jídelna, kuchyň, sociální zařízení pro děti. V prvním patře budovy je tělocvična, z galerie byla nově vybudována třetí - malá třída. Součástí školního pozemku je velká zahrada s pískovištěm a několika herními prvky. Jelikož se MŠ nachází v malé obci, je zde velká možnost navštěvovat a poznávat okolní přírodu v přilehlých lesích a loukách.

Kapacita mateřské školy je 35 dětí. Děti jsou rozděleny do dvou tříd zpravidla podle věku.

Provoz mateřské školy je celodenní, a to od 6:15 hodin do 16:15 hodin.

Ve školní jídelně se stravují i žáci základní školy. Školní jídelna dále vaří pro žáky Základní školy Dohalice.

2.1 Vize školy

Filozofií naší školy je rozvíjet samostatné a zdravě sebevědomé děti cestou přirozené výchovy.

Chceme položit základy celoživotního vzdělání všem dětem podle jejich možností, zájmů a potřeb, dále rozvíjet péči o děti se specifickými vzdělávacími potřebami – děti integrované, talentované i děti s odkladem školní docházky.

Nabízíme kvalitní standardní a nadstandardní péči o všechny děti naší školy (pohybové aktivity, sportovní a kulturní akce, akce pro rodiče a děti, besídky a výlety).

Ve vzdělávání dětí upřednostňujeme rozvíjení smyslového vnímání jako základu veškerého přirozeného poznání.

Veškeré snažení všech pracovníků MŠ směřuje k tomu, aby zde bylo dítě maximálně šťastné a spokojené.

3 Podmínky pro vzdělávání

3.1 Věcné podmínky

Součástí školního pozemku je prostorná oplocená zahrada. Prostor zahrady umožňuje dětem různé rozmanité činnosti. Děti mají k dispozici houpačku, průlezky, skluzavku, houpacího psa, motorku a slona.

Na zahradě je k dispozici velké pískoviště, které je denně přikrýváno prodyšnou ochrannou plachtou.

V letních měsících jsou na zahradě rozmístěny slunečníky, které chrání děti při hře proti slunci.

Hračky na pískoviště a pro venkovní hry jsou uloženy ve zvláštní místnosti, která je součástí

budovy MŠ. Děti během pobytu na zahradě mají k dispozici sociální zařízení.

Mateřská škola má dvě třídy. V každé třídě je herní prostor a prostor se stolečky. Třída mladších dětí je spojena s jídelnou. Třídy jsou vybaveny novým nábytkem. Prostory jsou vyhovující skupinovému i individuálnímu činnostem dětí. V prvním poschodí se nachází tělocvična, kterou využíváme k větším pohybovým aktivitám. V podkroví nad tělocvičnou vznikla „malá třída“, která slouží, zejména dětem s povinným předškolním vzděláváním, k odpočinku, k řízeným i spontánním činnostem, k logopedické péči, k rozvoji gramotností (čtenářské, matematické, polytechnické).

Odpoledne děti odpočívají na plastových, odlehčených lehátkách.

Průběžně doplňujeme a obnovujeme hračky a pomůcky. Hračky jsou umístěny ve skříních, do kterých mají děti přístup. Děti jsou učeny pořádku, hračky uklízí zpět na své místo.

Práce dětí jsou vystavovány ve vstupních prostorách na nástěnce a v šatně dětí na výstavním stolečku. Třídy též zdobí práce dětí.

Výhledy a rozvoj

Vzhledem k tomu, že budova mateřské školy slouží dětem přes dvacet let, proběhly stavební úpravy – výměna vchodových dveří, topení, podlahových krytin.

Nyní naše požadavky budou směřovat k zakoupení nových herních prvků do zahrady.

3.2. Životospráva

Dětem je poskytována vyvážená, plnohodnotná strava dle příslušných norem, která se podává v pravidelných intervalech. Je zachována vhodná skladba jídelníčku, dodržovány technologie přípravy pokrmů a nápojů. Je zajištěn dostatečný pitný režim v průběhu celého pobytu dítěte v MŠ. Pravidelně je strava obohacena o ovoce, zeleninu nebo zeleninové či ovocné saláty. Strava je velmi pestrá. Děti nejsou do jídla nuceny, ale snažíme se, aby všechno alespoň ochutnaly a naučily se tak zdravému stravování.

V rámci možností se snažíme vyhovět zákonným zástupcům dětí, mající individuální požadavky na stravování. Úprava se týká vyloučení některých potravin ze stravy na doporučení dětského lékaře dítěte (např. alergie na mléčné výrobky).

Pitný režim je zajištěn po celý den a nápoje jsou doplňovány podle potřeby. Děti mají svůj hrneček, mohou si pítí nalévat samy kdykoli během dne. Tekutiny mají k dispozici i při pobytu na zahradě. Hrnečky si berou s sebou a mohou se kdykoli napít.

Denně zařazujeme řízené pohybové aktivity (tělovýchovné chvílky, pohybové hry).

K dispozici máme také tělocvičnu v základní škole.

Podle počasí chodíme s dětmi ven, na zahradu, kde se mohou pohybovat podle dohodnutých pravidel, nebo na vycházku do blízkého okolí.

Teplota ve třídách je sledována. Je zajištěno pravidelné větrání.

Denní program je uspořádán tak, aby respektoval věkové zvláštnosti dětí a uspokojoval jejich základní potřeby. Předškolní děti po obědě nespí, povídají si s paní učitelkou a věnují se klidným hrám.

Režim dne:

- 6:15 – 8:00 příchod dětí do mateřské školy, po předchozí dohodě lze dítě přivést déle, škola se zamyká
- 6:15 – 8:30 ranní hry, individuální práce s jednotlivci nebo s menším počtem dětí, kontrola docházky, spontánní činnosti, úklid hraček
- 8:20 – 8:30 pohybová aktivita (ve třídě nebo v tělocvičně)
- 8:30 – 8:50 hygiena, svačina
- 8:50 – 9:25 řízené a spontánní činnosti
- 9:25 – 11:25 pobyt venku
- 11:25 – 11:50 hygiena, oběd
- 11:50 – 12:05 příprava na odpočinek
- 12:05 – 13:45 poslech pohádky, odpočinek
- 13:45 – 14:15 hygiena, odpolední svačina
- 14:15 – 16:15 odpolední činnosti, hry dětí, opakovací chvilky, dokončení dopolední činnosti, v letních měsících pobyt venku
- 16:15 uzamčení budovy

Provozní pracovnice udržují prostředí v mateřské škole v čistotě (podle hygienických norem) tak, aby byly z tohoto hlediska podmínky pro děti co nejlepší. Pravidelně vytírají, třikrát ročně umývají okna, jednou za tři týdny jsou převlečeny lůžkoviny dětí, týdně vyměněny ručníky.

3.3. Psychosociální podmínky

V mateřské škole je vytvořeno klidné a přátelské klima, aby se děti i rodiče ve škole cítili spokojeně a bezpečně.

Nově přichozí děti se postupně adaptují na nové prostředí.

Pedagogové respektují individuální potřeby dětí, všechny děti mají rovnocenné postavení. Žádné z dětí není zvýhodňováno.

Dětem je poskytnuta dostatečná volnost a svoboda, tak aby nebyl narušen řád třídy, děti musí dodržovat předem dohodnutá pravidla. Děti dostávají jasné a srozumitelné pokyny.

Ve třídě je vytvořeno velmi kamarádské prostředí.

Pedagog se vyhýbá negativním slovním komentářům a podporuje děti v samostatných pokusech, je uznalý, dostatečně oceňuje a vyhodnocuje konkrétní projevy a výkony dítěte a přiměřeně na ně reaguje pozitivním oceněním.

Mezi dětmi a učitelkami se projevuje vzájemná důvěra, tolerance, ohleduplnost, zdvořilost,

solidarita, vzájemná pomoc a podpora.

Pedagogové se snaží nenásilně ovlivnit vztahy mezi dětmi (prevence šikany a jiných sociálně patologických jevů u dětí).

Doba odpočinku a relaxace vychází z věkových a individuálních potřeb dětí. Děti nejsou ke spánku nuceny. Ty, které mají malou potřebu spánku, se po chvíli odpočinku věnují klidnější hravé činnosti.

Výhledy a rozvoj

Pokračovat ve vytváření přátelského a klidného klima. Dodržovat pravidla zdvořilého a slušného chování.

Vytvořit dětem větší prostor pro naplnění jejich individuálních potřeb.

3.4. Organizace

Provoz mateřské školy je od 6:15 hodin do 16:15 hodin.

Denní režim je dostatečně pružný a reaguje na individuální potřeby dětí.

Pedagogové se plně věnují dětem a jejich vzdělávání. Děti ve škole nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí a soukromí. Při vstupu dítěte do mateřské školy je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim.

Děti mají dostatečný prostor pro volnou hru, mají možnost ji dokončit nebo v ní později pokračovat. Je dostatečně dbáno na osobní soukromí dětí. Pokud to děti potřebují, mají možnost uchýlit se do klidného koutku a neúčastnit se společných činností, stejně tak i možnost soukromí při osobní hygieně apod.

Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí. Vzdělávání dětí je podpořeno dostatečným materiálním zabezpečením, pomůcky jsou chystány včas.

Nejsou překročeny stanovené počty dětí ve třídě.

Provoz mateřské školy je celoroční. Přerušen bývá v měsíci červenci a srpnu, zpravidla na 6 až 7 týdnů z důvodu nutné údržby, oprav a čerpání dovolených zaměstnanců. Provoz může být omezen i v jiném období (např. mimořádná událost, období vánočních svátků). Rozsah omezení nebo přerušení zveřejní ředitel školy po dohodě se zřizovatelem.

3.4.1 Poučení dětí o bezpečném chování v MŠ

Rizika

Poučení

Hry a činnosti ve třídě

Nebezpečí úrazu el. proudem.

Nesahat na zásuvky (chrániče).

Pád z výšky.

Nevylézat na židličky.

Náraz na překážku.
Polknutí cizího předmětu.
Uklouznutí.

Běhat přiměřeně.
Neběhat na WC a chodbě.

Hry na zahradě

Vzájemné poranění.
Pád z výšky.
Infekční onemocnění.

Nepoužívat klacíky, kameny.
Dbát pokynu učitele.
Nedávat písek do úst.

Koupání

Uklouznutí. Tonutí.

Sáňkování

Náraz sáňkami do druhého dítěte.

Organizované sjíždění z kopce.

Vycházka

Dopravní nehoda.
Zabloudění.
MŠ.

Organizovaná chůze v útvaru.
Sledovat učitelku, neodbíhat, znát své jméno, adresu

Výlety

Bezpečnostní opatření pro školní výlety jsou vždy určena pokynem ředitel školy podle konkrétního místa výletu.

Škola v přírodě viz. Výlety

3.4.2 Pravidla třídy

Udržíme pořádek.

Naše ruce si neubližují.

Jsme kamarádi.

Ve třídě neběháme, nelítáme – nejsme letadla

Máme se rádi.

Nezdržujeme ostatní kamarády.

**Jsme ohleduplní k dětem,
které spí.**

3.5. Řízení mateřské školy

Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny a dány náplní práce. Pedagogický sbor pracuje jako tým, zve ke spolupráci rodiče. Učitelky dbají na ochranu a bezpečnost dětí od doby, kdy dítě převezmou do jeho předání jiné učitelce nebo do jeho předání

zpět zákonným zástupcům. Vytváříme základy pro dodržování pravidel bezpečného chování u dětí tak, aby nedocházelo k poraněním a úrazům. O všech dětech jsou vedeny záznamy. Děti od pěti let s povinným předškolním vzděláváním budou chodit do MŠ nejméně 4 hodiny denně (8:00 až 12:00 hod.). Případnou absenci zákonný zástupce oznámí osobně nebo telefonicky a dále ji omluví písemně do omluvného listu dítěte.

Veškerá kontrolní a hospitační činnost u pedagogických i nepedagogických pracovníků je zaznamenána v zápisu o hospitaci, orientačních vstupech nebo kontrolách. Důsledně je sledováno dodržování pracovní doby všemi pracovníky (pedagogickými i provozními) a plnění pracovních povinností.

Ve škole je vytvořen funkční informační systém, a to jak uvnitř mateřské školy, tak navenek. Komunikace mezi zaměstnanci je velice dobrá, průběžně se informují o dění v MŠ a případných změnách.

Rodiče mají k dispozici veškeré informace o dění v mateřské škole. Informace pro rodiče jsou vyvěšeny na nástěnce ve vstupních prostorách a zároveň osobně sděleny učitelkou, elektronickou poštou, telefonicky.

Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy a s odborníky poskytujícími pomoc zejména při řešení individuálních výchovných a vzdělávacích problémů dětí. Škola spolupracuje s mikroregionem Nechanicko, se základní školou, obecními úřady v blízkém okolí, s Policií ČR, s Hasičským záchranným sborem a mysliveckým spolkem Hvězda Mžany.

3.6. Personální a pedagogické zajištění

V mateřské škole pracují tři pedagogické pracovnice, školnice a zároveň i vedoucí školní jídelny, kuchařka, pomocná kuchařka a zároveň i uklízečka školní jídelny.

Pedagogové v mateřské škole splňují předepsanou odbornou kvalifikaci. Pedagogové se sebevzdělávají, podrobují se různým školením a kurzům, ke svému vzdělávání přistupují aktivně.

Pedagogové fungují jako tým, komunikují spolu a dodržují stanovená pravidla. Pedagogové jednájí, chovají se a pracují profesionálním způsobem (v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí).

Specializované služby, jako je logopedie, rehabilitace či jiná péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ke kterým předškolní pedagog sám není dostatečně kompetentní, jsou zajišťovány ve spolupráci s příslušnými odborníky (speciálními pedagogy, školními či poradenskými psychology, lékaři, rehabilitačními pracovníky aj.).

Vždy a při všech činnostech je zajištěna optimální pedagogická péče o děti. Podle možností a podmínek školy je plánováno zajistit překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů ve třídě.

3.7 Spoluúčast rodičů

Vztahy mezi rodiči a pedagogy jsou založeny na vzájemné důvěře, otevřenosti, vstřícnosti,

porozumění a ochotě spolupracovat.

Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se různých akcí připravených pro ně a jejich děti. Rodiče pomáhají s provozem budovy mateřské školy (např. drobné opravy, stěhování nábytku, opravy hraček).

Rodiče jsou pravidelně, dostatečně a včas informováni o všem, co se v mateřské škole děje. Mateřská škola má vytvořeny vlastní webové stránky, které jsou pravidelně aktualizovány.

V rámci zachování diskretnosti a soukromí rodiny jsou rodiče informováni o prospívání svého dítěte individuálně v rámci osobní schůzky s učitelkou. Pedagogové jednají s rodiči taktně a ohleduplně, nezasahují do života a soukromí rodiny.

V případě, že si dítě způsobí úraz nebo onemocní, učitelka se telefonicky spojí s rodiči a domluví se s nimi o případném ošetření. Veškeré úrazy budou zaznamenány v knize úrazů.

3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními potřebami

Dětem se specifickými potřebami věnujeme zvýšenou péči dle jeho potřeb, ale také možností učitelek a s ohledem na ostatní děti ve třídě. Učitelky spolupracují intenzivněji s rodiči. Dle vzniklých situací doporučujeme případnou návštěvu odborníka pro posouzení pokroku dítěte. Je sledován jejich vývoj v jednotlivých oblastech a činnosti nastaveny tak, aby i tyto i tyto děti zažily úspěch a radost z toho, co se jim povedlo.

3.9 Podmínky pro vzdělávání dětí nadaných

MŠ vytváří podmínky k co největšímu využití potenciálu nadaného dítěte. MŠ je povinna zajistit realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadaného dítěte. Vytváříme prostor pro prezentaci názorů, zájmů. Zajišťujeme rozšířenou edukační nabídku pro další rozvoj (též ve spolupráci se školou), ale také zajistíme rozvoj případných slabých stránek nadaného dítěte. Je nutná spolupráce s rodiči, aby rozvoj dítěte v MŠ byl efektivní. Učitelka vytipuje zařízení, které by nadání dítěte posílilo, např. ZUŠ, sportovní oddíl apod.

3.10 Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let

Cíle a záměry vzdělávání jsou vhodné i pro vzdělávání dětí od dvou let. Uvědomujeme si specifika v oblastech vývoje. Dvouleté dítě potřebuje pravidelný denní režim, pocit bezpečí, více individuální péče, srozumitelná pravidla.

Mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti. Prostředí je upraveno pro volný pohyb a hru dětí.

Vzdělávací činnosti probíhají v menších skupinách či individuálně. Usilujeme o to, abychom byli jistotou a oporou dítěte v běžném dění i v budování vztahů s vrstevníky (s kolektivem).

Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let:

- dostatečné množství podnětných a bezpečných hraček a pomůcek,
- jsou stanovena dětem srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček,
- je zajištěn vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí,
- vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinách či individuálně,
- učitelky uplatňují k dítěti laskavě důsledný přístup.

3.11 Podmínky pro vzdělávání cizinců

Cizinci rozumíme osoby, které mají právo pobytu na území České republiky na dobu delší než 90 dnů. Při přijímání do mateřské školy nejpozději při zahájení vzdělávání zákonný zástupce dítěte předloží řediteli školy doklad o oprávněnosti pobytu na území České republiky.

Dětem cizinců poskytujeme přístup ke vzdělávání za stejných podmínek jako dětem ČR. Nabízíme spolupráci se školským poradenským zařízením.

3.12 Podmínky pro vzdělávání dětí s odkladem školní docházky

Dětem, které mají odklad povinné školní docházky, věnujeme zvýšenou pozornost. Plán práce je vypracován dle doporučení Pedagogicko psychologické poradny. Sledujeme pokrok v jednotlivých oblastech, úroveň vědomostí a dovedností a častěji jej konzultujeme s rodiči.

4 Organizace vzdělávání

Děti jsou do tříd zařazovány podle věku. První třída Motýlci je určena pro děti ve věku 2-4 roky, druhou třídu Sovičky navštěvují děti ve věku 4-7 let. Děti se scházejí ve třídě Soviček, v 7:30 hodin odcházejí do své třídy děti ze třídy Motýlci. Po odpolední svačině se děti spojují do třídy Soviček ve 14:45 hodin. Děti z obou tříd bývají sloučené při pobytu venku, akcí mimo areál školy, stolování.

Uspořádání, vybavení a pomůcky odpovídají počtu dětí a jejich věkovému složení. Nábytek odpovídá hygienickým předpisům a respektuje bezpečnostní požadavky.

Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy jsou zveřejněna na webových stránkách školy.

5 Charakteristika vzdělávacího programu

5.1 Vzdělávací cíle a záměry, filozofie školy

Školní vzdělávací program je zpracován do námětů a témat, které vycházejí z přirozeného vývoje dítěte. Tematické celky jsou vybírány vzhledem k ročnímu období, podle svátků, slavností, událostí, tradic a zvyků v mateřské škole nebo v obci. K tématu jsou vybírány činnosti, které rozvíjejí všechny kompetence dítěte a pracuje se s nimi tak dlouho, dokud děti mají o činnost zájem a tyto činnosti jim něco přinášejí. Preferuje zařazování smyslových her a prožitků s ohledem na věk a individuální zvláštností dětí naší třídy.

Průběžné cíle se naplňují a prolínají každodenními činnostmi, příležitostmi vzhledem k tematickým celkům. Náměty a témata jsou rozděleny do pěti oblastí, které jsou propojeny a navazují na oblasti předškolního vzdělávání. Školní vzdělávací program není časově omezený, s každým tématem se pracuje různě dlouho – vychází se z potřeb, zájmů a přání dětí. Zahrnováno bývá i nahodilé téma nebo aktuální situace. Konkrétní cíle jsou vybírány a voleny dle věku dítěte a tak, aby byly pro dítě přínosem pro jeho další život ve společnosti.

Předškolní vzdělávání ovlivňuje celou osobnost dítěte, poskytuje základy pro zdravé sebevědomí a sebejistotu, učí dítě být samo sebou a zároveň se přizpůsobovat životu ve společnosti, poskytuje základy pro celoživotní učení i základy chování a jednání v duchu základních lidských a etických hodnot. Dítě v MŠ získává osobní samostatnost a schopnost projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí.

Cílem předškolního vzdělávání je dovést dítě na konci jeho předškolního období k tomu, aby v rozsahu svých osobních předpokladů a možností získalo věku přiměřenou fyzickou, psychickou i sociální samostatnost.

Oblasti předškolního vzdělávání:

- 5.1.1 Dítě a jeho tělo
- 5.1.2 Dítě a jeho psychika
- 5.1.3 Dítě a ten druhý
- 5.1.4 Dítě a společnost
- 5.1.5 Dítě a svět

Tyto oblasti jsou propojeny, vzájemně se ovlivňují a vytvářejí společně fungující celek. Čím úplnější a dokonalejší je propojení všech oblastí vzdělávání a zároveň i podmínek, za kterých probíhá, tím je vzdělávání účinnější a hodnotnější.

Tradiční akce školy:

- kulturní a vzdělávací – divadelní, hudební
- výlety – ZOO Dvůr Králové nad Labem, vánoční Hrádek u Nechanic, Český ráj
- pohybové akce – plavecký výcvik, Sport'áček (nově)
- focení dětí (vánoční)
- Mikulášská nadílka
- Vánoce v MŠ - s rodiči
- Zemědělský den
- Stěžerská básnička (soutěž v recitaci)
- Olympiáda mateřských škol
- focení dětí (velikonoční téma)
- společné focení dětí
- škola v přírodě

- rozloučení s předškoláky

5.2 Formy a metody vzdělávací práce, prostředky plnění cílů

Ve výchovně vzdělávací práci s dětmi dodržujeme základní pedagogické zásady a používáme převážně metody, které vedou děti k aktivitě, experimentování, hledání, k přemýšlení a formulování vlastních názorů a ke zdravému sebevědomí.

Uvedenými pravidly se řídí celý pedagogický kolektiv mateřské školy.

Zásada úcty ke každému člověku – úcta ke druhým lidem i k sobě samotnému jsou dva základní projevy lidské důstojnosti. Respektujeme a vážíme si každého dítěte, s jeho individuálními a osobními potřebami. Chválíme, důvěřujeme a posilujeme sebedůvěru dětí.

Zásada ohledu na věkové a individuální zvláštnosti – uplatňujeme takové nároky, které odpovídají možnostem a schopnostem každého dítěte, které je podněcují, dávají mu naději na úspěch a přispívají k jeho optimálnímu rozvoji.

Zásada opory o kladné rysy dítěte – denním intenzivním kontaktem dítě dobře poznáváme, snažíme se nacházet jeho kladné stránky, vyzvedáváme jeho pozitivní stránky, chválíme, negativní projevy se snažíme usměrnit v počátku, volíme postupy vhodné a účinné v předškolním věku.

Zásada aktivity dětí – vědomosti a dovednosti předáváme dětem prostřednictvím vlastního poznání a vlastní činnosti, využíváme názorných a praktických metod, používáme dostatek materiálů a pomůcek, volíme metody s přímou účastí dítěte (hry, projekty, dramatizace, dialogy, apod). Vyhýbáme se metodám, kdy je dítě v roli pasivního posluchače či příjemce hotových poznatků.

Zásada demokratického vztahu mezi učitelem a dítětem – vytváříme pro děti prostředí plné důvěry, pochopení, využíváme neformální autority učitelky, jsme důsledné při dodržování pravidel a zásad bezpečnosti dětí. Dáváme dětem možnost, aby se v adekvátních situacích demokraticky rozhodovaly, podporujeme schopnost vyjádřit svůj názor, obhájit se.

Zásada všestranného rozvoje osobnosti učitele – soustavně a cíleně se vzděláváme, zaměřujeme se na rozvoj pedagogických dovedností, rozvoj komunikačních schopností. Vzděláváme se i v oblastech, které přímo nesouvisí s oblastí předškolního vzdělávání, ale rozvíjí celkovou vzdělanost a přehled každé učitelky.

Zásada názornosti – při práci s dětmi se snažíme volit takové činnosti, při kterých je zapojeno více smyslů (zrak, sluch, hmat, čich, chuť). Využíváme aktivity dětských smyslů, touhy dětí po poznání a chuti se účastnit zajímavých činností, hledáme přitažlivé motivace.

Zásada soustavnosti – poznatky dětem předáváme jako logickou soustavu, kde na sebe jevy a události navazují a jsou propojeny v dynamický systém. Tento požadavek je splněn strukturou školního vzdělávacího programu a strukturami třídních vzdělávacích programů.

Zásada cílevědomosti – s dětmi pracujeme s vědomím cíle, ke kterému záměrně směřujeme a uvědomujeme si integritu rámcových i specifických cílů předškolního vzdělávání. Při plánování výchovného procesu respektujeme vnější i vnitřní podmínky a pružně na ně

reagujeme.

Zásada vědeckosti – při plánování a realizace programů pro děti se řídíme současnými poznatky a informacemi, bereme na vědomí současný svět a společnost, připravujeme děti pro život v současnosti a budoucnosti. Informace předáváme dětem tak, abychom respektovali jejich individuální vývojové možnosti.

Zásada spojení výchovy se životem – připravujeme děti pro život v reálném světě, hledáme témata, která jsou jim blízká, která vycházejí z dětského světa, která odpovídají podmínkám naší mateřské školy.

Zásady spolupráce všech vychovatelů – spolupracujeme s rodiči našich dětí, hledáme nové formy spolupráce. Kooperujeme mezi sebou v mateřské škole, využíváme potenciálu našich pedagogů ku prospěchu celé mateřské školy.

Aby vzdělávání bylo úspěšné, je potřebné zabezpečit co nejvíce individuální přístup a osvojení dovedností v úrovni odpovídající potřebám a možnostem dítěte (samostatnost, sebeobsluha, hygienické návyky). K úspěšnému vzdělávání přispívá i spolupráce se školskými poradenskými zařízeními i s odborníky mimo školství.

5.3 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Dítě, které má speciální vzdělávací potřeby, potřebuje ke svému vzdělávání podpurná opatření. Tato opatření se dají rozdělit do pěti stupňů.

Podpurná opatření prvního stupně uplatňuje škola sama i bez doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ). Učitel mateřské školy zpracuje plán pedagogické podpory, ve které bude upravena organizace a hodnocení vzdělávání dítěte včetně úpravy metod a forem práce a projedná jej s ředitelem školy.

Pokud by nepostačovala podpurná opatření prvního stupně, doporučí ředitel školy využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení za účelem posouzení speciálních vzdělávacích potřeb dítěte.

Podmínkou pro uplatnění podpurného opatření 2 až 5 stupně je doporučení školského poradenského zařízení s informovaným souhlasem zákonného zástupce dítěte. K poskytnutí poradenské pomoci školského poradenského zařízení dojde na základě vlastního uvážení zákonného zástupce, doporučení ředitele školy nebo OSPOD.

Učitelky mateřské školy na základě tohoto doporučení vypracují individuální vzdělávací plán konkrétnímu dítěti. Aby vzdělávání bylo úspěšné, je důležité nejen zvolit vhodné vzdělávací metody a prostředky, ale i citlivé působení na dítě a navázat úzkou spolupráci s jeho zákonnými zástupci a dalšími odborníky.

Vedoucí učitelka v MŠ bude spolupracovat se školským poradenským zařízením v souvislosti s doporučením podpurných opatření dítěti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Vedoucí učitelka v MŠ zahájí poskytování podpurných opatření 2 až 5 stupně bezodkladně po obdržení doporučení školského poradenského zařízení a získání informovaného souhlasu

zákonného zástupce.

Vedoucí učitelka v MŠ průběžně vyhodnocuje poskytování podpůrných opatření, nejméně však jedenkrát ročně, v případě souvisejících okolností častěji. Podpůrné opatření 2 až 5 stupně bude ukončeno na základě doporučení školského poradenského zařízení, ze kterého bude zřejmé, že již není potřeba. V takovém případě se nevyžaduje informovaný souhlas zákonného zástupce, bude s ním však projednáno.

5.4 Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka poskytujeme jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.

Ředitel školy zřídí skupinu pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou číslo 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, pokud jsou v mateřské škole alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků (dle potřeby) v průběhu týdne.

Ředitel školy ve spolupráci s vedoucí učitelkou MŠ může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Jako podpůrný materiál je využíváno Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání.

5.5 Vzdělávání dětí nadaných

Charakteristika nadaného dítěte:

- má široký slovník, vyjadřuje se jasně a plynule,
- chce znát, jak věci fungují,
- snadno se začne nudit,
- je velice zvědavé,
- když dostane příležitost má sklony k ovládnutí druhých,
- má dobrou fyzickou koordinaci těla.

Dítě, které vykazuje známky nadání, individuálně podporujeme. Uplatňujeme neautoritativní komunikaci, nasloucháme, co dítě říká... Vytváříme prostor a rozšiřujeme nabídku činností, didaktických her.

5.6 Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Vzdělávání dětí mladších tří let, které má svá specifika, je v naší mateřské škole zajištěno vhodně

zvolenými činnostmi, hrami a hračkami. Naším záměrem je nejen průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků v této oblasti, ale i rozšíření knihovny o publikace a materiály věnující se tomuto tématu. Je naším cílem dosáhnout pozvolné a šetrné adaptace se zaměřením na socializaci a prohlubování základů sebeobslužných činností. Je třeba individuální přístup k dítěti, které mimo rodinu vnímá učitele jako osobu zastupující rodiče. Proto u takto malých dětí volíme laskavý (přesto důsledný) přístup s vyšší mírou blízkého kontaktu, časté opakování a chválení. Potřebná je samozřejmě úzká spolupráce s rodinou, plánování a realizace konkrétních vzdělávacích činností musí být přizpůsobeno možnostem a schopnostem dětí. Největší prostor musí být ponechán volné hře a pohybovým aktivitám.

5.7 Individuální vzdělávání dítěte v mateřské škole

Zákonný zástupce dítěte, pro které je předškolní vzdělávání povinné, může pro dítě v odůvodněných případech zvolit, že bude vzděláváno individuálně.

Mateřská škola doporučí zákonným zástupcům vzdělávací oblasti, v nichž má být dítě vzděláváno (z Rámcového vzdělávacího programu).

Škola ověří úroveň osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech po domluvě se zákonným zástupcem (listopad, únor, duben, červen). Ověřování bude probíhat při dopolední činnosti formou rozhovoru s dítětem, formou didaktických her a pracovních listů.

6 Integrované bloky

Škola školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání rozpracovala do čtyř ročních období.

Každý blok obsahuje podtémata, stručný záměr a konkrétní očekávané kompetence ze všech pěti vzdělávacích oblastí. Každý blok je plánován zhruba na jedno čtvrtletí školního roku. Jsou společné pro celou školu. Konkrétní zpracování integrovaných bloků je v třídním vzdělávacím programu včetně motivací, námětů, nabídek a konkrétních činností. Pedagogické pracovnice dále využívají situací, které se neočekávaně naskytnou a které dovolují vyžít náhlých souvislostí či jsou spontánně dětmi namotivovány a nesouvisí s naplánovanou tematikou. Neplánované téma se zaznamenává do plánování a třídní knihy. Podtémata jsou pouze doporučená.

Bude brán zřetel na rozvoj dítěte dle jeho individuálních možností, budou akceptována vývojová specifika. Tomu bude přizpůsobena konkrétní vzdělávací nabídka, metody a formy práce.

Integrované bloky jsou pro učitelky závazné; témata jsou pouze doporučující, nejsou svazující a učitelky je mohou upravovat či měnit dle individuálních potřeb dětí či nahodilých situací.

Podrobněji jsou integrované bloky rozpracovány v třídním vzdělávacím programu.

Hlavní téma integrovaných bloků:

1. Červený podzim i jablíčko, neschovávej se, Barvičko
2. Bílá zima - máme práci, ať tu stojí sněhuláci

3. Jaro v zeleném kabátku, už se těšíme na zahrádku
4. Žluté léto - voda, slunce, těšíme se na prázdniny

6.1 Červený podzim i jablíčko, neschovávej se, Barvičko

Záměrem tohoto bloku je seznámit děti nejen s prostředím mateřské školy, kamarády, zaměstnanci, ale i s jeho okolím. Získávají poznatky o podzimní přírodě. Probíhá adaptace na školní prostředí, navazování vztahů a přátelství. Děti si osvojují pravidla chování, zdokonalují se v oblasti sebeobsluhy, učí se zásady správné životosprávy.

Stěžejní cíle:

- adaptace na školní prostředí, hygiena,
- seznámení se s kamarády,
- schopnost se vyjádřit,
- pochopení zdravého životního stylu,
- dodržování určitých nastavených pravidel,
- vcítění se do pocitů kamarádů,
- pochopení zdravého životního stylu,
- charakteristika ročního období – podzim.

Návaznost:

Budeme navazovat na vědomosti a dovednosti, které děti získaly v předchozím školním roce.

K tomu poslouží i záznamy průběžného vyhodnocování integrovaných bloků a hodnocení jednotlivých dětí v záznamových listech.

Doporučená podtémata:

Vítáme vás v mateřské škole.

- Já a moji kamarádi
- Já a moje rodina
- Můj den
- Cesta do školy

Podzimní čarování.

- Dozrávání a sklizeň ovoce, zeleniny
- Práce na poli
- Velké stěhování

Chraň si zdraví v celém roce.

- Změny v počasí
- Moje tělo a zdraví

Tento blok je časově organizován dle volby pedagoga, zpravidla 3 měsíce (září – říjen – listopad).

6.1.1 Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy

Osvojení si praktických dovedností v oblasti sebeobsluhy:

- zvládnout sebeobsluhu v osobní hygieně, ve stolování, postarat se o sebe a své věci, zvládnout oblékání a svlékání, obouvání, zvládnout jednoduchý úklid – zametání na lopatku, utírání stolů, omývání pomůcek po výtvarných a pracovních činnostech.

Osvojení si dovedností přiměřených věku:

- sladit pohyb se zpěvem, rytmem a hudbou, správné zacházení s hudebními nástroji.

Rozvoj užívání všech smyslů:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluch, zrak, hmat, chuť, čich)
 - rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě.

Osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, v pohybových činnostech, v odlišnostech (zdravotně postižení):

- mít povědomí o těle a jeho vývoji (o narození, růstu těla a jeho proměnách, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem).

Vzdělávací nabídka:

- chůze, běh, skoky a poskoky, hody, lezení, míčové hry
- manipulační činnosti s předměty a pomůckami
- protahovací, dechová a relaxační cvičení
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti
- poznávací činnosti směřující k osvojení poznatků o zdraví, lidském těle a bezpečí
- situace přispívající k osvojování návyků zdravého životního stylu
- otužování, plavecký výcvik

6.1.2 Dítě a jeho psychika

Dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy

Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu:

- vést rozhovor (naslouchat druhým, ptát se)
- kultivovaně přednášet báseň
- při dramatizaci využívat výrazné prostředky (hlasitost, barva hlasu)
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a vyjádřit je
- vyjadřovat samostatně myšlenky
- zorganizovat hru.

Rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení řešení problémů, tvořivého vyjadřování):

- vyjádřit představivost, fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, dramatických)
- řešit problémy, úkoly, situace, myslet kreativně, předkládat nápady
- nalézat nová nebo alternativní řešení.

Získávání citové samostatnosti:

- bez problému se odloučit na určitou dobu od rodičů, být aktivní i bez jejich pomoci.

Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluveného projevu, vyjadřování):

- pojmenovat většinu toho, čím je dítě obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně své pocity, nápady, názory
- popsat situaci skutečnou, podle obrázku
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo, intonaci řeči
- učit se nová slova a aktivně je používat.

Posilování přirozených poznávacích citů (zvědavost, zájem, radost z objevování):

- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci
- projevovat zájem o knížky, poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo
- zaměřovat se na to co je z poznávacího hlediska důležité (znaky, vlastnosti, rozdíly, charakteristické rysy předmětů či jevů).

Poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti):

- adaptovat se na nové prostředí, kamarády, učitelky
- umět prosazovat právo být sám sebou.

Vzdělávací nabídka:

- řečové a sluchové hry, hry se slovy, slovní hádanky
- rozhovory, individuální a skupinovou konverzaci
- vyřizování vzkazů a zpráv
- poslech pohádek, sledování divadla, filmu
- vyprávění o tom, co dítě slyšelo
- pozorování běžných předmětů, určování jejich vlastností, znaků
- operace s materiálem (třídění, přiřazování, pozorování)
- dramatické činnosti – předvádění a napodobování chování člověka, mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, zloba, údiv)

6.1.3 Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy

Seznamovat se s pravidly chování ve vztahu k druhému:

- ve styku s druhými uplatňovat zásady slušného chování
- respektovat a dodržovat předem dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití
- dodržovat herní pravidla.

Posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, mateřské škole, v dětské herní skupině):

- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, s dospělým
- být přející k druhým
- umět s druhými prožít radost
- chápat, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, přijímat za své kamarády i děti a dospělé s handicapem.

Rozvoj kooperativních dovedností:

- přirozeně komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat přátelství
- spolupracovat s ostatními.

Osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahu dítěte k druhým lidem:

- navázat kontakt, seznámit se s kamarády, učitelkami, (jejich jmény)
- spolupracovat s ostatními
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pamlsky, rozdělit si úkol
- obhajovat svůj postoj, názor, respektovat jiný postoj, názor
- navazovat kontakty, překonat stud, respektovat dospělého
- dodržovat herní pravidla.

Vzdělávací nabídka:

- dostatek pozitivních příkladů a vzorů chování
- dostatek příležitostí ke komunikaci dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- hraní rolí, dramatické činnosti, pohybové hry
- činnosti ve dvojicích a ve skupinách
- společná povídání a naslouchání druhému
- podporu dětských přátelství
- hry a činnosti, které vedou děti i ochotě rozdělit se s druhým, půjčit mu hračku a pomoci mu
- využití pohádek a příběhů na téma vztahů mezi lidmi

6.1.4 Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy

Rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se):

- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- mít povědomí o povoláních dospělých, práci dospělých v domácnosti, o rolích jednotlivých členů rodiny
- stát se důležitou součástí skupiny.

Rozvoj společenského i estetického vkusu:

- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat a sledovat hudební, dramatické, literární představení a slovně a výtvarně hodnotit svoje zážitky
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, knížkami....

Vzdělávací nabídka:

- vytváření pozitivních vzorů chování
- poznávání hodnoty věcí i lidské práce
- poslech pohádek, příběhů, veršů, písní

6.1.5 Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy

Seznámení s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu:

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (v budově mateřské školy, v blízkém okolí, doma).

Pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit:

- rozlišovat správné a špatné působení na prostředí, všimnout si škod, upozornit na ně.

Vytváření elementárního povědomí o širším, přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách:

- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí s jejich využitím pro další učení a životní praxi.

Vzdělávací nabídka:

- pozorování blízkého prostředí, přírody, vycházky do okolí
- sledování změn v přírodě (počasí, roční období)
- praktické užívání hraček, pomůcek a předmětů, se kterými se dítě setkává

6.1.6 Klíčové kompetence

Kompetence k učení – dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení,
- orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije.

Kompetence k řešení problémů – dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu.

Komunikativní kompetence – dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky,
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím.

Sociální a personální kompetence – dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- samostatně rozhoduje o svých činnostech, umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej,
- spolupodílí se na společných rozhodnutích, přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti, dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim.

Činnostní a občanské kompetence – dítě ukončující předškolní vzdělávání

- spoluutváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat,
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat.

6.2 Bílá zima - máme práci, at' tu stojí sněhuláci

V tomto bloku děti poznávají znaky zimy, zimní sporty a radovánky. Seznamují se s lidovými zvyky a tradicemi v předvánočním čase, s Vánoce, určitými druhy emocí (radost, smutek, strach). Rozvíjejí schopnost žít ve společenství ostatních lidí, přizpůsobit se a spolupracovat. Podněcujeme v dětech zájem o literaturu (knihy pohádek, encyklopedie, spisovatel, ilustrátor).

Doporučená podtémata (nejsou plně svazující):

Vánoce se blíží.

- Čert a Mikuláš
- Adventní čas
- Vánoční cinkání

Bílá zima - bílý sníh, aneb radovánky na saních.

- Přišel nový rok
- Paní zima kraluje
- Povídám pohádku

Masopustní rej a karneval.

- Masopustní rej
- Co se z čeho vyrábí

Tento blok je časově organizován dle volby pedagoga, zpravidla 3 měsíce (prosinec – leden – únor).

6.2.1 Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy

Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé a jemné motoriky, ovládnutí pohybového aparátu:

- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- zachovávat správné držení těla.

Zdokonalování dovedností v oblasti jemné motoriky (koordinace ruky a oka):

- zvládat jemnou motoriku, koordinaci ruky a oka (zacházení s předměty denní potřeby, pomůckami, hračkami, sportovním náčiním, s výtvarným a grafickým materiálem – nůžkami, tužkami, barvami, papírem).

Rozvoj fyzické i psychické zdatnosti:

- zvládnout přiměřenou fyzickou i duševní zátěž.

Osvojení si poznatků a dovedností k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí:

- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí.

- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc.

Vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu:

- mít povědomí o významu péče o čistotě a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy.

Vzdělávací nabídka:

- manipulační činnosti s předměty a pomůckami
- protahovací, dechová a relaxační cvičení
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- koulování, bobování, stavění sněhuláka, stopy do sněhu

6.2.2 Dítě a jeho psychika

Dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy

Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu:

- kultivovaně přednášet báseň

- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat až druhý dokončí myšlenku)

- při dramatizaci využívat výrazové prostředky (hlasitost, barva hlasu).

Rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání:

- těšit se z hezkých zážitků z přírodních i kulturních krás, setkávání se s uměním

- být citlivý ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k umění.

Rozvoj schopností citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat:

- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného

- snažit se zvládat své afektivní jednání

- chápání projevu smutku, poznávání a ovládání svých emocí.

Osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické):

- poznat napsané své jméno, umět se podepsat

- poznat některá písmena a číslice, sledovat očima zleva doprava.

Rozvoj smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně logickému (pojmovému), rozvoj paměti a dovednosti, představivosti a fantazie:

- utvořit jednoduchý rým
- naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu)
- zachytit a vyjádřit své prožitky, uplatnit fantazii a představivost v činnostech (slovně, výtvarně, hudebně pohybově)
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, všimnout si nového, změněného, chybějícího
- chápat prostorové pojmy, orientovat se v prostoru i v rovině
- porovnávat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- sluchově rozlišovat počáteční a koncovou hlásku
- chápat číselné a matematické pojmy, matematické souvislosti podle potřeby
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí)
- porozumět slyšenému, poslech četby, vyprávění, popis.

Rozvoj schopnosti sebeovládání:

- prožívat a dětským způsobem projevoval co cítí, ovládat své afektivní jednání
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- vyjádřit souhlas i nesouhlas
- uvědomit si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky).

Osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla):

- rozlišovat některé obrazové symboly, dopravní značky
- chápat základní číselné, matematické, prostorové a časové pojmy.

Získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci:

- rozhodovat o svých věcech
- respektovat daná pravidla
- ovládat své chování.

Vzdělávací nabídka:

- řečové a sluchové hry, hry se slovy, slovní hádanky
- rozhovory, individuální a skupinovou konverzaci
- vyřizování vzkazů a zpráv
- poslech pohádek, sledování divadla, filmu
- vyprávění o tom, co dítě slyšelo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- estetické a tvůrčí aktivity

- seznamování s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)
- smyslové hry, cvičení postřehu a vnímání
- hry ke cvičení paměti (mechanické, logické, obrazné, pojmové)
- hry procvičující orientaci v prostoru, časové pojmy

6.2.3 Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy

Posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině):

- chápat, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, přijímat za své kamarády i děti a dospělé s handicapem
- myslet na druhé
- umět s druhými prožít radost
- být přející k druhým
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, dospělým.

Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních:

- přirozeně a bez zábran komunikovat
- uplatňovat své individuální potřeby, přání
- využívat různé způsoby komunikace.

Vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti):

- chápat, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, přestože každý je jiný
- uvědomit si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je.

Ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými:

- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými lidmi, požádat o pomoc.

Vzdělávací nabídka:

- dostatek pozitivních příkladů a vzorů chování
- dostatek příležitostí ke komunikaci dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- hraní rolí, dramatické činnosti, pohybové hry
- činnosti ve dvojicích a ve skupinách
- společná povídání a naslouchání druhému
- příchod čerta s Mikulášem, společenská setkání, akce s rodiči, den otevřených dveří, vánoční

dílna, karneval

- Vánoce na zámku
- četba, vyprávění, poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

6.2.4 Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy

Rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte:

- uvědomit si, že ne všichni lidé respektují pravidla a mohou tím ohrozit bezpečí druhých.

Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách:

- vytvořit si dětskou představu o pravidlech a společenských normách (co je dobré, co ne) a podle této představy se chovat

- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě a fěr.

Rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí, přizpůsobit, spolupracovat, spolupodílet se, přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem), vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané:

- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti

- mít povědomí o povoláních dospělých, práci dospělých v domácnosti, o rolích jednotlivých členů rodiny

- stát se důležitou součástí skupiny.

Vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, kultuře, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat:

- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních, hudebně pohybových činností, zvládat hudební, vokální a instrumentální, sledovat a rozlišovat rytmus

- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat se pomocí různých výtvarných technik a dovedností (používat barvy, různé materiály, modelovat, tvořit z papíru, přírodnin), dramatických dovedností.

Vzdělávací nabídka:

- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, výtvarné, hudební; estetické vnímání i vyjadřování vkusu
- příprava a realizace společenských akcí
- návštěva zámku s vánoční výzdobou
- hry a činnosti uvádějící dítě do světa lidí (seznámení s druhy zaměstnání, povolání, řemesel; pomůckami, nástroji ...)

6.2.5 Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy

Seznámení s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu:

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí).

Poznávání jiných kultur:

- mít povědomí o existenci různých národů a kultur různých zemí.

Rozvoj schopností přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám:

- přizpůsobit se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole.

Vzdělávací nabídka:

- sledování událostí v obci a účast na akcích
- práce s literárními texty, využívání encyklopedií
- praktické činnosti, kdy se dítě seznamuje s přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí
- návštěva akcí spojených s Vánoce

6.2.6. Klíčové kompetence

Kompetence k učení – dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije,
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům,
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých.

Kompetence k řešení problémů – dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí, přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem,
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti, postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje, spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací, hledá různé možnosti a varianty, využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost,
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou, uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit.

Komunikativní kompetence – dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog,
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i dospělými, chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou.

Sociální a personální kompetence – dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- samostatně rozhoduje o svých činnostech, umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej,
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společenských činnostech se domlouvá a spolupracuje, v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku, je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy.

Činnostní a občanské kompetence – dítě ukončující předškolní vzdělávání

- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem,
- spoluutváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat.

6.3 Jaro v zeleném kabátku, už se těšíme na zahrádku

Záměrem tohoto bloku je učit děti vnímat pestrý a různorodý svět a přírodu. Seznámit děti se znaky jara (probouzení přírody, Velikonoce), se světem zvířat. Děti získávají znalosti o svém těle, povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy. Poznávají pravidla společenského soužití a jejich spoluvytváření (společenské chování, význam pojmu rodina, Den matek).

Doporučená podtémata (nejsou plně svazující):

Zelené jaro se probouzí do kytiček.

- Vítáme jaro
- Co to voní kolem nás
- Rádi jíme zeleninu
- Hody, hody doprovody
- Škola volá

Zvířata a jejich mláďata – kdo kde žije?

- U nás na dvorku
- Kdo bydlí v lese

- Exotická zvířata

Maminky slaví svátek.

- Naše rodina
- Naše tělo

Tento blok je časově organizován dle volby pedagoga, zpravidla 3 měs. (březen - duben - květen).

6.3.1 Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy

Uvědomění si vlastního těla:

- pojmenovat části těla, některé orgány (i pohlavní), znát jejich funkci
- zachovávat správné držení těla
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru.

Rozvoj a užívání všech smyslů

- ovládat dechové svalstvo, vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, hmatem.

Vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu:

- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy.

Vzdělávací nabídka:

- chůze, běh, skoky a poskoky, hody, lezení, míčové hry
- manipulační činnosti s předměty a pomůckami
- protahovací, dechová a relaxační cvičení
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti
- poznávací činnosti směřující k osvojení poznatků o zdraví, lidském těle a bezpečí
- situace přispívající k osvojování návyků zdravého životního stylu
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí

6.3.2 Dítě a jeho psychika

Dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy

Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu:

- vést rozhovor, umět naslouchat, ptát se
- kultivovaně přednášet báseň
- při dramatizaci využívat výrazné prostředky (hlasitost, barva hlasu)
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a vyjádřit je
- vyjadřovat samostatně myšlenky
- zorganizovat hru.

Podpora pozitivního vztahu k učení:

- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení.

Rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit:

- zachytit a vyjádřit své prožitky
- prožívat a dětským způsobem projevovat co cítí
- domluvit se slovy, gesty, improvizovat.

Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování):

- správně vyslovovat, ovládat dech tempo, intonaci řeči
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- poznat, pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně své pocity, nápady, názory
- popsat situaci skutečnou, podle obrázků
- chápat slovní vtip a humor.

Rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjadřování):

- vyjádřit představivost, fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, dramatických, slovních)
- řešit problémy, úkoly, situace, myslet kreativně, předkládat nápady
- nalézat nová řešení nebo alternativní řešení.

Rozvoj kultivace mravního i estetického citění a prožívání:

- těšit se z hezkých a příjemných zážitků z přírodních i kulturních krás a setkávání se s uměním.

Osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické):

- poznat některá písmena a číslice, sledovat očima zleva doprava
- poznat napsané své jméno, umět se podepsat
- projevovat zájem o knížky.

Vytváření základů pro práci s informacemi:

- projevovat zájem o knížky, časopisy, encyklopedie a další zdroje informací
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné a slabé stránky)
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech.

Vzdělávací nabídka:

- řečové a sluchové hry, hry se slovy, slovní hádanky
- rozhovory, individuální a skupinovou konverzaci
- vyřizování vzkazů a zpráv
- poslech pohádek, sledování divadla, filmu
- vyprávění o tom, co dítě slyšelo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- hry zaměřené na rozvoj vnímání, paměti a pozornosti
- hry s materiálem a předměty
- hry podporující tvořivost a fantazii
- hry na téma rodina, přátelství apod.
- seznamování s pojmy – číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.

6.3.3 Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy

Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních:

- přirozeně a bez zábran komunikovat
- uplatňovat své individuální potřeby, přání
- využívat různé způsoby komunikace
- bezproblémově navazovat kontakty s dospělými, překonat stud, respektovat je.

Posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině):

- myslet na druhé
- umět s druhými prožívat radost
- být přející k druhým
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, s dospělým
- chápat, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, přijímat za své kamarády i děti a dospělé s handicapem.

Vzdělávací nabídka:

- dostatek pozitivních příkladů a vzorů chování
- dostatek příležitostí ke komunikaci dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- hraní rolí, dramatické činnosti, pohybové hry
- činnosti ve dvojicích a ve skupinách
- společná povídání a naslouchání druhému
- podporu dětských přátelství
- hry a činnosti, které vedou děti i ochotě rozdělit se s druhým, půjčit mu hračku a pomoci mu
- využití pohádek a příběhů na téma vztahů mezi lidmi
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina, mateřská škola

6.3.4 Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy

Seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije:

- mít povědomí o různých tradicích a zvycích běžných v kulturním prostředí dítěte
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy.

Poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření:

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými, dětmi (zdravit, rozloučit se, poprosit, poděkovat, neskákat do řeči)
- uvědomovat si své postavení v rodině, svých kořenů
- pochopit význam pojmu rodina, matka, otec, sourozenci, rodiče, prarodiče.

Vzdělávací nabídka:

- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka)
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, pravda, spravedlnost, upřímnost) v jednání lidí
- vytváření vkusného, podnětného prostředí

6.3.5 Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy

Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách:

- vnímat pestrý a různorodý svět a přírodu.

Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí:

- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) a vlivu člověka na něj
- vnímat, že svět má svůj řád, je rozmanitý, pozoruhodný a nekonečně pestrý
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí a aktivně se do něho zapojovat.

Vzdělávací nabídka:

- činnosti zaměřené k péči o životní prostředí, školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí
- pozorování životního prostředí
- manipulace s různými materiály a surovinami
- kognitivní činnosti (otázka a odpověď, diskuse nad problémem)

6.3.6 Klíčové kompetence

Kompetence k učení – dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všimá si souvislostí a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů,
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí.

Kompetence k řešení problémů – dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů, pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích.

Komunikativní kompetence – dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- průběžně rozšiřuje slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím.

Sociální a personální kompetence – dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost,
- napodobuje modely profesionálního chování a mezilid. vztahů, které nachází ve svém okolí,
- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným.

Činnostní a občanské kompetence – dítě ukončující předškolní vzdělávání

- chápe, že může o tom, co dělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá,
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, váží si práce a úsilí druhých,
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje, je otevřené aktuálnímu dění,

- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit.

6.4 Žluté léto - voda, slunce, těšíme se na prázdniny

Děti se seznamují se znaky léta, osvojují si zásady bezpečného chování o prázdninách (cestování, letní sporty), vytvářejí si povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, přírodou, lidmi, planetou Zemí. Slavíme Den dětí, jezdíme na hory – pětidenní pobyt. Probíhá opakování dosažených vědomostí a dovedností.

Doporučená podtémata (nejsou plně svazující):

Poznáváme velký svět.

- Život u rybníka
- Ta naše vesnice, ten náš svět

Prázdniny jsou tu.

- Léto jak má být
- Prázdniny jsou tu – zdraví, bezpečnost

Tento blok je časově organizován dle volby pedagoga, zpravidla 1 až 2 měsíce.

6.4.1 Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy

Rozvoj fyzické a psychické zdatnosti:

- zvládnout přiměřenou fyzickou i psychickou zátěž.

Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé a jemné motoriky, ovládnutí pohybového aparátu:

- zachovat správné držení těla
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet-chytat míč, pohybovat se ve vodě, v písku)
- zvládat jemnou motoriku, koordinaci ruky a oka (zacházení s předměty denní potřeby, pomůckami, hračkami, sportovním náčiním, s výtvarným a grafickým materiálem (nůžkami, tužkami, papírem, barvami).

Vzdělávací nabídka:

- chůze, běh, skoky a poskoky, hody, lezení, míčové hry
- manipulační činnosti s předměty a pomůckami
- protahovací, dechová a relaxační cvičení

- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti
- poznávací činnosti směřující k osvojení poznatků o zdraví, lidském těle a bezpečí
- situace přispívající k osvojení návyků zdravého životního stylu

6.4.2 Dítě a jeho psychika

Dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy

Rozvoj smyslového vnímání, pozornosti a paměti:

- využívání všech smyslů
- záměrně se soustředit na činnost, udržet pozornost
- chápat časové pojmy (jaro, léto..., teď, dnes..., ráno, večer...)
- porozumět slyšenému, zachytit myšlenku, sledovat děj.

Osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka:

- poznat některá písmena a číslice, sledovat očima zleva doprava
- poznat napsané své jméno, umět se podepsat.

Osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci:

- rozlišovat některé obrazové symboly, dopravní značky.

Získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci:

- rozhodovat o svých věcech
- respektovat daná pravidla
- ovládat své chování (afektivní projevy).

Vzdělávací nabídka:

- řečové a sluchové hry, hry se slovy, slovní hádanky
- rozhovory, individuální a skupinovou konverzaci
- vyřizování vzkazů a zpráv
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; čím se lidé liší a v čem jsou si podobní
- vyprávění o tom, co dítě slyšelo
- činnosti zajišťující spokojenost a radost
- činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- výlety do okolí (do přírody, „škola v přírodě“)

6.4.3 Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy

Vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti):

- chápat, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, přestože každý je jiný
- uvědomit si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je.

Vzdělávací nabídka:

- dostatek pozitivních příkladů a vzorů chování
- dostatek příležitostí ke komunikaci dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- společenské hry, společné aktivity nejružnějšího zaměření
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, úcta ke stáří)

6.4.4 Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy

Vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností:

- chovat se zdvořile i k lidem ostatních kultur a národností, přistupovat ke druhým s úctou, bez předsudků.

Vzdělávací nabídka:

- přípravy a realizace společných zábav a slavností
- poznávání hodnot věcí i lidské práce
- pobyt na horách – škola v přírodě

6.4.5 Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy

Osvojení si dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí a k spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně před jeho nebezpečnými vlivy:

- uvědomit si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory)
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené, chovat se přiměřeně v jakémkoli prostředí.

Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí:

- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí

- vnímat, že svět má svůj řád, je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý.

Vzdělávací nabídka:

- poučení o možných nebezpečných situacích, jak se chránit (manipulace s předměty, jedovaté rostliny, chemické látky, požár ...)
- hry a aktivity na téma dopravy, nácvik bezpečného chování v různých situacích
- poznávání ekosystému (les, louka, rybník), ekologicky motivované herní aktivity

6.4.6 Klíčové kompetence

Kompetence k učení – dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje, chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí, poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo.

Kompetence k řešení problémů – dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- řeší problémy, na které stačí, známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně, náročnější s oporou a podporou dospělého,
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti,
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit.

Komunikativní kompetence – dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní,
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit, má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku.

Sociální a personální kompetence – dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky,
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně, nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepřijemná, umí odmítnout,
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou, dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování.

Činnostní a občanské kompetence – dítě ukončující předškolní vzdělávání

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat,
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky,
- chápe, že může o tom, co dělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá,

- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat, chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu,
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí.

7 Rozloučení s mateřskou školou aneb stručné shrnutí našeho úsilí

Vstup do první třídy základní školy představuje pro dítě velkou životní změnu. Aby dítě mohlo zvládnout tuto náročnou situaci bez vážnějších problémů, mělo by být nejen dostatečně vývojově a sociálně zralé, ale také dobře připravené.

Naší snahou a úsilím je, aby každé dítě před vstupem do základní školy zvládlo:

- být dostatečně fyzicky a pohybově vyspělé, vědomě ovládat své tělo, být samostatné v sebeobsluze,
- být relativně citově samostatné a schopné kontrolovat a řídit své chování,
- zvládat přiměřené jazykové, řečové a komunikativní dovednosti,
- zvládnout koordinaci ruky a oka, jemnou motoriku, pravolevou orientaci,
- být schopné rozlišovat zrakové a sluchové vjemy,
- zvládat jednoduché logické a myšlenkové operace a orientovat se v elementárních matematických pojmech,
- mít dostatečně rozvinutou záměrnou pozornost a schopnost záměrně si zapamatovat a vědomě se učit
- být přiměřeně sociálně samostatné a zároveň sociálně vnímavé, schopné soužití s vrstevníky ve skupině,
- vnímat kulturní podněty a projevat tvořivost,
- orientovat se ve svém prostředí, v okolním světě i praktickém životě.

8 Autoevaluace mateřské školy

CÍLE	INDIKÁTORY	NÁSTROJE	ČASOVÝ HARMONOGRAM
Kvalita vyučovacího procesu	záznam z hospitací vedení školy, výsledky ČSI kážeň umů vztah učitel-žák spolupráce s rodiči úroveň zpracování tematických plánů	hospitace + hospitační rozhovor pozorování vedení školy pozorování třídní schůzky rodičů kontrola vedení zápisů v třídní knize	alespoň 2x ročně průběžně průběžně průběžně 1x ročně Průběžně
Podmínky ke vzdělávání	udržení stávajících podmínek ke vzdělávání na škole	pozorování, rozhovor	Průběžně

Diagnostika dítěte	- předškolní dítě bez nutnosti podpory - dítě se speciálními vzdělávacími potřebami - dítě nadané - dítě od dvou do tří let - cizinec	Pozorování rozhovor vzdělávací činnosti volné činnosti	při zahájení předškolního vzdělávání v průběhu prvních dvou měsíců po zahájení průběžně
		orientační poznámky o rozvoji a učení dítěte	2x ročně
Výsledky vzdělávání dětí	dosažení co nejkvalitnějších výsledků odpovídajících individuálním možnostem dětí	analýza dětských prací	Průběžně
Vedení pedagogické dokumentace		kontroly třídních knih a záznamů, kontroly třídních výkazů a katalogových listů	10x ročně 4x ročně
Sebehodnocení	shrnutí a vyhodnocení své práce – kladů a záporů, vyhodnocení soutěží a vystoupení na veřejnosti	dotazník – zamyšlení	1x ročně
Revize	provádět revize odborníky, kontroly a školení BOZP, PO apod.	revizní zprávy odborných firem a kontrolorů	dle zákonů a plánů
Personální oblast	odborný růst pedagogických pracovníků	pozorování, rozhovor	Průběžně
Informovanost	informovat okolí školy	školní dokumentace	podle aktuální situace
Zpětná vazba	zpětná vazba mezi učiteli	školní dokumentace, dotazníky pro zaměstnance	Průběžně
Vnější evaluace	příprava na vnější evaluace	školní dokumentace, dětské práce a jejich výsledky, hospitace	podle aktuální situace
Spolupráce s rodiči, spokojenost rodičů	zvýšení spolupráce s rodiči, spokojenost rodičů se školou	rozhovor, dotazník, vzájemné setkání	3x ročně rozhovor v rámci schůzek rodičů, 1x ročně zápis, dotazník dle aktuální situace
Kvalita vyučovacího procesu	metody, vystupování, řečové schopnosti	Hospitace	dle uvážení
Zpětná vazba učitel x dítě	spolupráce, získávání informací, aktivita, tvořivost, dovednosti	rozhovory, projekty	Průběžně
Návrhy na změny v dalším školním roce		Dotazník	1x ročně
Komplexní osobní růst	studium, příspěvky do odborného tisku, osvědčení, nejlepší práce dětí, úspěchy v soutěží apod.	Portfolio	Průběžně

8.1. Subjekty podílející se na autoevaluaci mateřské školy a jejich kompetence

Ředitel školy

- hodnocení zaměstnanců
- kontrola dokumentace a plnění úkolů

Vedoucí učitelka

- hospitace, hospitační rozhovor
- kontrola dokumentace a plnění úkolů
- kontrola třídních knih a záznamů
- kontrola třídních výkazů

- pozorování dětí
- hodnocení dětí
- analýza dětských prací
- třídní schůzky

Učitelky

- pozorování dětí
- hodnocení dětí
- analýza dětských prací
- kontrola třídních knih a záznamů

Rodiče dětí

- třídní schůzky
- vzájemná setkání, rozhovor

8.2. Metody, techniky, nástroje

Analýza dokumentů MŠ, třídy – zkoumáme kompletnost, obsah, strukturu, věcnou i formální stránku, návaznost.

Analýza produktů – co udělaly děti - odborné posouzení produktu ve vztahu k předpokladu a schopnostem dítěte, jeho dřívějším výkonům, k normě.

Analýza – vnitřní a vnější podmínky MŠ, její přednosti i nedostatky. Smyslem je ujasnit si možnosti dalšího rozvoje a odhalit ohrožující rizika.

Diskuze – výměna názorů a nápadů, vyjasnění stanovisek, hledání kompromisů při řešení problémů.

Dokumentace o dětech – rodinné postavení a zázemí, informace od rodičů, lékařů, specialistů, informace o předchozím pobytu v MŠ.

Dokumentace o učitelích – vzdělání, praxe, odbornost, funkce.

Hospitace – návštěva ve třídě s cílem poznání stavu a úrovně práce.

Kontrola třídní dokumentace – zápisy v třídní knize, kompletní agenda, záznamy o dětech apod.

Práce s rámcovými cíli – co se dítě učí, jaký má prostor pro samostatnost.

Rozhovor – komunikace slouží ke shromažďování informací o pedagogické či jiné realitě.

Záznamy a zprávy o kontrolách a hodnoceních.

Záznamy z pedagogických rad a provozních porad.